

Радионо́в Ю. Д.

Счетная палата України

ПРОБЛЕМЫ ЭФФЕКТИВНОГО ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ФИНАНСОВОГО МЕХАНИЗМА В КОНТЕКСТЕ ДОСТИЖЕНИЯ ЦЕЛЕЙ ОБЩЕСТВЕННОГО РАЗВИТИЯ

Резюме

Исследован финансовый механизм как объективное явление экономической системы. Отмечена особая роль финансового механизма в решении ряда социально-экономических проблем и достижении приоритетных целей. Акцентировано внимание на том, что одной из ключевых проблем эффективного функционирования финансового механизма является неэффективное управление и использование бюджетных средств, что является негативным явлением финансовой системы, которое сдерживает полноту реализации финансовой политики, динамику социально-экономических преобразований внутри страны и не дает возможности экономике выйти на новые рельсы экономического роста. Отмечена необходимость усиления роли государства в регулировании социально-экономических процессов, которые происходят в экономической жизни страны.

Ключові слова: бюджетная политика, финансовая политика, бюджетные средства, финансовый механизм, неэффективное использование средств.

Radionov Yu. D.

The Accounting Chamber of Ukraine

PROBLEMS EFFECTIVE FUNCTIONING OF THE FINANCIAL MECHANISM IN THE CONTEXT OF THE OBJECTIVES OF SOCIAL DEVELOPMENT

Summary

The article investigates the financial mechanism as an objective phenomenon economic system. It's noted the special role of the financial mechanism to address a number of socio-economic problems and achieving priority goals. It is noted that one of the key problems of effective functioning of the financial mechanism is inefficient management and use of budget funds is negative development of the financial system, which hinders the fullness implementation of financial policies, the dynamics of social and economic transformations inside the country and does not allow the economy to reach new rails economic growth. The article stresses the need to strengthen the role of the state in regulating social and economic processes taking place in the economic life of the country. Indeed, the efficiency of the financial mechanism is an important factor in obtaining the best results of economic activity and improve quality of life and ensuring the evolution of social development.

Keywords: budget policy, finance policy, budget funds, financial mechanism, inefficient use of funds.

УДК 336.22

Татарин Н. Б.

Львівський національний університет імені Івана Франка

БЮДЖЕТНО-ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА: ОСНОВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ В УКРАЇНІ

Досліджено пріоритетні напрями удосконалення здійснення бюджетно-податкової політики, що спрямовані на забезпечення стабільності податкової системи, її справедливості шляхом скорочення пільг та посилення захисту прав платників податків. Розглянуто необхідність забезпечення поглибленого реформування бюджетно-податкової системи в напрямку подальшого скорочення податкових пільг.

Ключові слова: бюджетно-податкова політика, національна економіка, податкова система, податки, бюджет, доходи, видатки.

Постановка проблеми. Розвиток конкурентного середовища в національній економіці значною мірою пов'язаний із адекватною державною політикою у сфері формування системи заходів, що спричиняє трансформацію монополізованих ринкових структур у високо конкурентні. Держава як суб'єкт ринкових відносин, з одного боку, може підтримувати економічно виправданий рівень інтенсивності конкуренції через систему відповідних інститутів, а з другого – створювати певні перешкоди у вигляді адміністративних бар'єрів для діяльності окремих суб'єктів ринку. При цьому зростає розуміння того, що в епоху складних внутрішньо- й міжринкових зв'язків, сама по собі конкурентна політика не спроможна забезпечити високу ефективність ринків. Необхідна адек-

ватна підтримка з боку інших видів економічної політики держави – промислової, інноваційно-інвестиційної, зовнішньоекономічної, бюджетно-податкової тощо.

На сучасному етапі розвитку ринкової економіки система державних фінансів України характеризується низкою недоліків та суперечностей, які погіршують соціально-економічне становище держави та створюють бар'єри для економічного зростання. Вони нівелюють ефективність фіскальної політики. Зокрема, неефективність механізмів розподілу та витрачання бюджетних коштів призводить до недофінансування важливих державних завдань, надмірний обсяг видатків провокує фіскалізацію податкової системи та нерациональну боргову політику, обмеженість доходів

місцевих бюджетів обумовлює втрату автономності органами місцевого самоврядування. Без глибокої модернізації системи державних фінансів, зміцнення інституцій, зменшення підґрунтя для корупції ефективність важелів стимулювання економічного розвитку буде нівельована.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемою удосконалення бюджетно-податкової політики та забезпечення стабільності її здійснення в Україні займалися М. Бадида, В. Безугла, О. Василік, О. Величко, А. Крисоватий, А. Ковальчук, А. Ластовецький, О. Майстренко, С. Мочерний, В. Опарін, Н. Ожогіна, Ю. Пасічник, О. Саваріна, А. Соколовська, В. Федосов та ін. Незважаючи на значну кількість наукових праць, є потреба щодо обґрунтування напрямів удосконалення бюджетно-податкової політики України.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Бюджетно-податкова політика відіграє важливе значення як для генерування стимулів, спрямованих на підвищення продуктивності національного виробництва та праці, так і для формування економічного середовища, сприятливого для розвитку конкурентних переваг національної економіки. У довгостроковій перспективі забезпечення конкурентоспроможності національної економіки досягається за рахунок активної державної політики, що передбачає, у тому числі, спрямування бюджетних видатків на розвиток інфраструктури та людського капіталу, податкове стимулювання заощаджень й внутрішніх інвестицій, заохочення та підтримку інноваційних розробок.

Потенціал конкурентоспроможності національної економіки значною мірою залежить також від ефективності перерозподілу ресурсів через бюджетну систему країни, що вимагає застосування конкурентних механізмів виділення бюджетних асигнувань, запровадження жорстких бюджетних обмежень та санкцій до порушників бюджетного законодавства, посилення прозорості бюджетного процесу, розроблення системи середньострокового бюджетного планування та програмування тощо.

Мета статті. Головною метою роботи дослідження обґрунтування напрямів щодо удосконалення бюджетно-податкової політики та забезпечення стабільності її здійснення на основі вивчення теоретичних та практичних аспектів даної проблематики.

Виклад основного матеріалу. Досвід ринкових перетворень в Україні дає підстави стверджувати про невисоку ефективність бюджетно-податкових важелів стимулювання конкурентоспроможності національної економіки. Зокрема, через недосконалий механізм податкового адміністрування стримується нарощування інвестиційного, інноваційного та експортного (особливо у галузях із високим рівнем кінцевої доданої вартості) потенціалу економіки; низька результативність державних капіталовкладень призводить до консервації технологічної відсталості, насамперед, галузей інфраструктури та не сприяє припливу приватних інвестицій у депресивні території; неоптимальна структура видатків на освіту, що не відповідає потребам ринку, зумовлює низьку конкурентоспроможність національних трудових ресурсів; обтяжлива система субсидювання галузей економіки, яка суперечить міжнародним нормам і стандартам, погіршує умови доступу на зовнішні ринки й закладає нерівні умови господарювання, що автоматично спричинює низку інших проблем, пов'язаних з корупцією й ухилянням від сплати податків.

Детальний аналіз особливостей та форм вияву зазначених суперечностей має стати підґрунтям для формування адекватних заходів державної стратегії підвищення конкурентоспроможності національної економіки у бюджетно-податковій сфері. Пріоритетними напрямками удосконалення здійснення бюджетно-податкової політики нині є реалізація заходів податкової політики, що спрямовані на забезпечення: стабільності податкової системи, її справедливості шляхом скорочення пільг асоціального характеру; посилення захисту прав платників податків; дохідливості норм і процедур оподаткування для платників податків; поступове збільшення питомої ваги прямих податків у загальних податкових надходженнях; звільнення від оподаткування доходів, нижчих за прожитковий мінімум; застосування спрощених (альтернативних) систем оподаткування для суб'єктів малого підприємництва, а також забезпечення поглибленого реформування податкової системи в напрямку подальшого скорочення податкових пільг з метою досягнення їх повної відміни з одночасним наданням тимчасових знижок з податкових ставок на товари та послуги, що мають пріоритетне значення для задоволення потреб держави.

Зниження рівня податкового навантаження на бізнес і скорочення витрат часу платників на нараховування і сплату податків шляхом:

- перенесення податкового навантаження з мобільних факторів виробництва – праці і капіталу – на споживання, ресурсні й екологічні платежі шляхом поетапного підвищення ставок акцизного податку на алкогольні напої й тютюнові вироби;
- скасування низки малоефективних податків і зборів, що не приносять суттєвого доходу до державного бюджету;
- запровадження «податкових канікулів» для малого бізнесу;
- скасування плану мобілізації податкових платежів для фіскальної служби.

Підвищення ефективності адміністрування податків, у тому числі вирішення проблеми податкового шахрайства і зволікань з відшкодуванням податку на додану вартість, удосконалення адміністрування таких податків, як податок на доходи фізичних осіб та податок на прибуток, оскільки вони у структурі доходів Зведеного бюджету України займають найбільші частки [5].

Реформування системи фіскальних стимулів інвестиційної діяльності. Завдяки застосуванню фіскальних стимулів фактично відбувається трансферт бюджетних коштів до підприємницького сектору, який здатен використати їх більш ефективно, ніж держава. Враховуючи жорсткі бюджетні обмеження, податкові стимули інвестиційної діяльності мають бути спрямовані виключно на:

- стимулювання модернізації виробничих фондів та впровадження новітніх технологій. Цього можна досягти серед іншого завдяки тимчасовому застосуванню прискореної амортизації;
- збільшення інвестицій в інноваційні проекти. В даному контексті максимально ефективним буде запровадження для підприємств інноваційного податкового кредиту зі ставкою 25% для малих підприємств, та 20% для всіх інших, тобто можливість виключити з нарахованого податку на прибуток певний відсоток вартості витрат на інноваційні проекти. Важливо, щоб ця пільга могла бути перенесена на майбутні періоди у випадку,

якщо в рік реалізації проекту не вистачає прибутку для використання податкового кредиту, або прибуток взагалі відсутній;

- підтримку інвестиційної активності малого бізнесу. Для вирішення даного завдання використовуються різні податкові інструменти, проте найбільший стимулюючий ефект забезпечить надання підприємцям, які працюють на загальній системі оподаткування, можливості створювати спеціальні інвестиційні резерви. У таких резервах необхідно дозволити акумулювати частину прибутку без оподаткування, який можна використати виключно на інвестиційні цілі [6].

Посилення фіскальної забезпеченості місцевих бюджетів. Для реалізації цього пріоритету реформи необхідно забезпечити перерозподіл фінансових ресурсів держави та корекцію структури кошків місцевих бюджетів. Водночас, оскільки сьогодні перерозподіл окремих податків на користь місцевих бюджетів навіть у середньостроковій перспективі є практично неможливим, прийнятними є такі заходи:

- перехід на зв'язану модель податкової системи – закріплення за місцевими бюджетами частки національних податків, яка не враховується при розрахунку міжбюджетних трансфертів;

- закріплення 50% від перевищення прогнозованого обсягу надходжень першого кошика за переліком дохідних статей місцевих бюджетів, що не враховується при розрахунку міжбюджетних трансфертів;

- підвищення ставок податку на нерухомість [7].

Зміна парадигми боргової політики держави:

- встановити та закріпити на законодавчому рівні граничні та оптимальні параметри боргового навантаження для держави;

- чітко визначити цілі та напрями використання ресурсів дефіцитного фінансування;

- законодавчо закріпити спрямування частини надпланових доходів відповідного бюджетного періоду на погашення боргових зобов'язань уряду. Така норма дасть змогу оздоровити фінансову систему країни та зекономити кошти на обслуговуванні боргів.

Стабілізація дефіциту й державного боргу через посилення фінансової й фіскальної дисципліни (оптимізація кількості державних цільових і бюджетних програм; посилення фінансового контролю за цільовим і ефективним використанням бюджетних коштів). Отже, спостерігатиметься стабілізація бюджету шляхом проведення таких реформ у інфраструктурних та базових секторах (зокрема реструктуризація держмонополій і вирівнювання до економічно обґрунтованого рівня регульованих тарифів, залучення позабюджетних коштів для розвитку інфраструктури), соціальних секторах з метою підвищення ефективності витрат (перехід на адресну соціальну допомогу, вжиття заходів для стабілізації солідарної пенсійної системи, зміна принципів і механізмів фінансування сектору охорони здоров'я й освіти) та податкової системі, зокрема щодо поліпшення адміністрування податків і розширення податкової бази [3].

Бюджетно-податкова політика в Україні постійно перебуває у центрі уваги суспільства, що зумовлено її місцем серед інших складових економічної політики. В умовах нестабільного стану економіки необхідно розробити нові концептуальні підходи до напрямів та механізмів реалізації бюджетної та податкової політики з метою їх перетворення на дієві інструменти соціально-економічного розвитку держави.

Бюджетно-податкова політика є важливою складовою економічної політики держави, яка впливає на трансформацію ринкових структур у межах національної економіки. Під трансформацією ринкових структур варто розуміти не тільки зміну організаційно-правових форм, але і зміни в організації їхньої діяльності під впливом об'єктивних (глобалізація, розвиток виробничих та інформаційних технологій, зміна форм і методів ведення конкурентної боротьби) та суб'єктивних (дії органів влади й управління, вплив неформальних інститутів та інституцій) чинників.

Основа бюджетної політики повинно становити визначення пріоритетних бюджетних коштів, що відповідають стратегії розвитку суспільства. Для того щоб бюджетна політика держави була ефективною, важливо:

- оптимізувати систему управління державними фінансами;

- забезпечити високі темпи зростання національної економіки та підвищувати їх ефективність;

- мінімізувати бюджетні витрати та втрати;
- не допускати порушень в організації бюджетного процесу;

- не допускати зростання державного боргу [1].

Загальновідомо, що розвиток конкуренції залежить від створених у суспільстві умов для розвитку підприємництва. Однією з таких умов є ефективність податкової системи і податкової політики [4]. Податкова система України відрізняється від багатьох інших своєю складністю і нестабільністю. У зв'язку з цим доцільно проводити такі заходи:

- створити сприятливі фіскальні умови для залучення прямих іноземних інвестицій;

- спростити процедуру адміністрування податків;

- не допустити податкової дискримінації економічних суб'єктів;

- уніфікувати вітчизняну систему оподаткування;

- забезпечити стабільність податкового законодавства на перспективу;

- усунути необґрунтовану диференціацію в оподаткуванні суб'єктів господарювання [8].

В Україні істотний вплив на значне викривлення макроструктурних пропорцій чинить податкова політика, що має такі характерні риси:

- м'яка високодефіцитна бюджетна політика з орієнтацією на перетворення ефективних підприємств в донорів для неефективних (податки одних стають субсидіями для інших) і, як наслідок, – виведення з обороту значної частки ВВП, скорочення реальних доходів домогосподарств і підприємств;

- замість посилення прозорості використання бюджетних коштів – неефективне їх використання, з орієнтацією на безліч прямих і непрямих субсидій окремим підприємствам, що суперечить самій ідеї ринкової економіки;

- замість пільгового оподаткування нових підприємств (особливо малих) – посилення податкового пресу, що спровокувало повний або частковий перехід значної кількості суб'єктів господарювання в тіньовий сегмент економіки.

Варто зазначити, що податковий тягар посилюється стосовно підприємств, які працюють в офіційному секторі економіки, внаслідок чого близько 50% підприємств перебувають у «тіні». Негативний вплив на трансформацію ринкових структур мають також фактичні відмінності в режимі оподаткування вітчизняного бізнесу, що

сприяє посиленню ринкових позицій тих учасників, які користуються податковими преференціями, та, навпаки, обмежує конкурентоспроможність інших. Свідченням цього є, зокрема, той факт, що різні податкові пільги здебільшого надавалися збитковим підприємствам із застарілим і спрацьованим обладнанням.

Таким чином, на сучасному етапі податкова політика повинна ґрунтуватися на ретельному аналізі економічної ситуації, орієнтуватися на довгострокові цілі стимулювання конкурентоспроможності вітчизняних виробників, інноваційного розвитку економіки, що сприятиме збільшенню кількості вітчизняних підприємств, готових на рівних конкурувати з іноземними компаніями. З цієї точки зору, в Україні доцільно реалізувати ліберально-обмежену модель (характерна для країн, економічна політика яких спрямована на нарощування виробництва товарів, вихід та експансію на нові зовнішні ринки, зростання доходів населення за рахунок розвитку його підприємницької активності) податкової політики.

На сучасному етапі податкова політика повинна ґрунтуватися на ретельному аналізі економічної ситуації, орієнтуватися на довгострокові цілі стимулювання конкурентоспроможності вітчизняних виробників, інноваційного розвитку економіки, що сприятиме збільшенню кількості вітчизняних підприємств, готових на рівних конкурувати з іноземними компаніями. Тобто, основною задачею податкової політики на сучасному етапі розвитку економіки України є створення умов для поліпшення стану діяльності в реальному секторі економіки, активізації інвестиційного процесу, стимулювання розвитку пріоритетних галузей народного господарства. Вплив податкової політики на економічну активність полягає не тільки в рівні податкового навантаження, але й оптимальному поєднанні прямих і непрямих податків [2]. Варто зазначити, що останніми роками у вітчизняній системі оподаткування спостерігається тенденція до збільшення частки прямих податків, що відповідає практиці розвинених країн. Важливим чинником структурних деформацій в Україні стала податкова система, орієнтована на надходження в першу чергу непрямих податків, які у результаті платять споживачі. При такому формуванні доходу бюджету залежать не від ефективності діяльності підприємств, а від обсягів господарських оборотів. Така структура спрощує процес стягування податків, проте робить фіскальні

органи і податкову політику в цілому об'єктивно не зацікавленими в підвищенні ефективності національної економіки. Існує постійна невпевненість у відшкодуванні сплаченого податку, відбувається регіональна деформація економічного розвитку. Діюча система податкового адміністрування ставить на перше місце фінансові інтереси держави і не забезпечує адекватного захисту інтересів представників бізнесу.

Вади податкової системи України обумовлюють заборону процесів накопичення і притоку інвестицій в основний капітал і напрям ресурсів на непродуктивне споживання. Це перешкоджає адекватній реакції вітчизняних виробників на зростання споживацького попиту в результаті збільшення доходів населення, призводить до неможливості інноваційного оновлення основних фондів і розширеного відтворення високотехнологічного виробництва. Таким чином, податкова політика вже сьогодні створює ризики для розвитку економіки в довгостроковому періоді.

Висновки і пропозиції. В умовах економічної кризи економіка в країні є нестабільною та слабкою, тому потрібно розробити нові концептуальні засади до напрямів та механізмів реалізації бюджетної та податкової політики та перетворити їх на дієві інструменти управління ринковою трансформацією економіки країни. Отже, у сфері бюджетно-податкової політики необхідно передусім провести кардинальну реформу бюджетно-податкової системи: зменшити податковий тиск з урахуванням досвіду передових країн світу. Зниження податкового тиску спричинить позитивні зрушення в надходженнях до бюджету, виведення економіки з тіні, подолання корупції у сфері виробництва, зайнятості, цін, зміцнення національної валюти гривні. Також варто застосовувати прогресивне оподаткування. Бюджетно-податкова політика повинна здійснюватися в напрямі відрегулювання зведеного бюджету України, якомога швидшого подолання його дефіциту, оскільки хронічний дефіцит бюджету спричиняє витіснення приватних інвестицій. З допомогою бюджетно-податкових важелів потрібно здійснювати структурну перебудову економіки в напрямі відродження і розвитку галузей економіки, діяльність яких забезпечуватиме потреби вітчизняних споживачів з метою витіснення імпорту; сприяти розвитку інноваційно-інвестиційних підприємств і галузей економіки; забезпечити розвиток малого і середнього бізнесу.

Список літератури:

1. Варналій З. Підвищення ефективності податкової політики як чинник конкурентоспроможності підприємництва України // Теоретичні питання економіки : зб. наук. пр. – К. : Вид.-поліграф. центр «Київський університет», 2011. – Вип. 19. – С. 24-27, 30.
2. Ривак О.С. Бюджетно-податкова політика в Україні за роки економічного зростання та в період кризи / О.С. Ривак // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.3. – С. 238-248.
3. Сергієнко Л.К. Вплив бюджетно-податкової політики на соціально-економічний розвиток держави / Л.К. Сергієнко // Вісник ЖДТУ. – 2010. – № 3. – С. 54-58.
4. Програма економічних реформ на 2010–2014 роки: «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.president.gov.ua/docs/Programa_reform_FINAL_1.pdf.
5. «Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів» / Комітет з питань освіти та науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.kno.rada.gov.ua.
6. «Щодо першочергових заходів покращення податкового клімату в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1492/>.
7. «Щодо пріоритетів реформування системи державних фінансів України в середньостроковій перспективі» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1439/>.
8. Филюк Г.М. Вплив бюджетно-податкової політики на трансформацію ринкових структур в Україні // Фінанси України. – 2011. – № 6. – С. 56-65.

Татарын Н. Б.

Львовский национальный университет имени Ивана Франко

БЮДЖЕТНО-НАЛОГОВАЯ ПОЛИТИКА: ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ И ОБЕСПЕЧЕНИЯ СТАБИЛЬНОСТИ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ В УКРАИНЕ

Резюме

Исследованы приоритетные направления совершенствования осуществления бюджетно-налоговой политики, направленные на обеспечение стабильности налоговой системы, ее справедливости путем сокращения льгот и усиление защиты прав налогоплательщиков. Рассмотрена необходимость обеспечения углубленного реформирования бюджетно-налоговой системы в направлении дальнейшего сокращения налоговых льгот.

Ключевые слова: бюджетно-налоговая политика, национальная экономика, налоговая система, налоги, бюджет, доходы, расходы.

Tataryn N. B.

I. Franko National University of Lviv

FISCAL POLICY: THE MAIN DIRECTIONS OF IMPROVEMENT AND STABILITY OF THE IMPLEMENTATION IN UKRAINE

Summary

It's researched the priorities for improving the implementation of fiscal policy is aimed to ensuring of tax system stability, its fairness by reducing exemptions and strengthening the protection of taxpayer's rights. It's discussed about the need of ensuring in-depth reform of the fiscal system in the direction of further reduction in tax exemptions.

Keywords: fiscal policy, national economy, taxation system, taxes, budget, income, expenses.

УДК 657.641

**Тешева Л. В.
Невдачина О. І.
Гарапко М. І.**

Харківський інститут фінансів

Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРІОРИТЕТИ РЕОРГАНІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ, СПРЯМОВАНОЇ НА ЇХ УКРУПНЕННЯ В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

У статті розглянуто теоретичні аспекти й особливості угод злиття та поглинання, наведено відмінності між поняттями «злиття» та «поглинання». Розглянуто основні етапи розвитку українського ринку злиттів і поглинань та причини, що спонукають компанії до укладання угод M&A.

Ключові слова: реорганізація, злиття, поглинання, приєднання, ринок M&A, інтеграція, M&A-операції.

Постановка проблеми. У сучасних ринкових умовах зростає тенденція до розвитку міжнародного руху капіталу, нових інформаційних технологій, посилення конкуренції та інвестиційної привабливості України, на основі яких поширилися процеси злиття і поглинання. Фактично ці процеси дають можливість виходу на якісно новий рівень розвитку.

Для компаній України процеси злиття і поглинання є основою збільшення капіталізації. Угоди зі злиття і поглинання також є важливим інструментом забезпечення ефективної економічної діяльності компаній, засобом збільшення їх доходності та інвестиційної привабливості.

Дослідження сучасних тенденцій розвитку процесів злиття і поглинання дасть змогу оцінити нові можливості розвитку компаній, збільшити інвестиційну привабливість економіки України та взагалі пріоритетні шляхи ефективного економічного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Потрібно відзначити вагомий внесок у дослідження теоретичних та практичних основ про-

цесів злиття і поглинання таких вітчизняних і зарубіжних учених, як: О. Шуляр, В. Андрійчук, С. Вовк О. Тарасова, А. Гальчинський, А. Кредісов, О. Кузьмін, Дж. Стіглер, С. Рід, М. Бредлі, Е. Берковіч та багато інших.

Прерогатива в наукових пошуках дослідження відповідної тематики належить американським дослідникам, оскільки найбільша активність таких консолідацій спостерігається на ринках США. Основоположниками наукових досліджень операцій злиття та поглинання вважаються Гохан Патрик А., Д. Депамафіліс, Рід Ф., М. Пьєро, С. Ульріх, Г. Дінз, Фріц Крюгер, Стефан Зайзель.

Постановка завдання. Завдання статті полягає в тому, щоб дослідити розвиток процесу реорганізації в умовах інституційних трансформацій та оцінити перспективи в майбутньому.

Виклад основного матеріалу дослідження. Варто робити чітке розмежування між категоріями «реструктуризація» та «реорганізація» підприємства. Перше є ширшим за друге, оскільки реорганізація підприємства – один з етапів його реструктуризації.